

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobce: **Ing. A. S.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 3. 1. 2008, č. 340 611 453/423, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 4. 2008, čj. 33 Cad 30/2008 - 16,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 4. 2008, č. j. 33 Cad 30/2008 – 16, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná svým rozhodnutím ze dne 3. 1. 2008, č. 340 611 453/423, zamítla žalobcovu žádost o poskytnutí příplatku k důchodu podle § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistických režimem v oblasti sociální, ve znění pozdějších předpisů, (dále též „nařízení vlády č. 622/2004 Sb.“).

V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobce dne 1. 1. 2005 požádal o poskytnutí příplatku k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., pro své věznění z politických důvodů. Nárok na příplatek k důchodu však žalobci nevznikl, protože nesplnil podmínku uvedenou v § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., když nepobírá od žalované starobní ani plný invalidní důchod z českého důchodového pojištění a ani nebyla převzata příslušnost k výplatě důchodu podle čl. 26 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení, publikované pod č. 228/1993 Sb. Důchod žalobci vyplácí Sociálna poisťovna Bratislava. Žalovaná uzavřela, že zbývající podmínky vzniku nároku na příplatek k důchodu podle § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb. již z důvodu nadbytečnosti nebyly zkoumány. S ohledem na tyto skutečnosti proto žalobcovu žádost o příplatek k důchodu zamítla.

V žalobě proti výše uvedenému rozhodnutí žalované žalobce namítl, že je státním občanem České republiky, držitelem občanského průkazu č. 101909097. Byl vězněn z politických

důvodů v době od 3. 11. 1951 do 24. 8. 1954 a plně rehabilitován podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů. Dne 1. 1. 2005 proto požádal žalovanou o poskytnutí příplatku k důchodu ve smyslu nařízení vlády č. 622/2004 Sb. Žalobce podotkl, že obdobný příplatek k důchodu může uplatňovat ve Slovenské republice, s ohledem na účinnost tamějšího zákona č. 274/2007 Z. z., o příplatku k důchodku politickým vězňom, až od 1. 1. 2008, pročež žádá, aby mu žalovaná poskytla příplatek k důchodu za časové období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2007.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 28. 4. 2008, čj. 33 Cad 30/2008 - 16, žalobou napadené rozhodnutí žalované pro vady řízení zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. Podle soudu žalovaná pochybila, když zamítla žalobcovu žádost o poskytnutí příplatku k důchodu s ohledem na skutečnost, že žalobce nepobírá důchod z českého důchodového pojištění. Žalovaná rovněž pochybila v tom, když nezkoumala další podmínky vzniku nároku na příplatek k důchodu podle § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., tedy zda byl žalobce účasten rehabilitace a zda byl českým občanem, jak namítl v žalobě. K tomu soud dodal, že žalovaná nedostatečně zjistila, zda je žalobce pouze státním občanem České republiky nebo i občanem Slovenské republiky, který si může požádat o příspěvek v režimu zákona č. 274/2007 Z. z., o příplatku k důchodku politickým vězňom.

Ve výše uvedeném rozhodnutí soud, a to s ohledem na judikaturu představovanou rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2007, čj. 6 Ads 73/2006 - 82, dostupným na www.nssoud.cz, a ze dne 7. 3. 2007, čj. 6 Ads 4/2006 - 32, publikovaným pod č. 1243/2007 Sb. NSS, vyslovil právní názor, podle kterého lze na podmínku nároku na příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., spočívající v požadavku, aby se jednalo o důchod z českého důchodového pojištění, nahlížet toliko jako na organizačně technickou modalitu. Příplatek k důchodu má s důchodovou dávkou, na níž je podmínkou podle § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb. navázán, společně pouze to, že se vyplácí měsíčně spolu s důchodem stejným způsobem a ve stejných termínech jako důchod a valorizuje se rovněž ve stejných termínech, a že o příspěvku, resp. nároku na výplatu příspěvku a o jeho výši rozhoduje stejný orgán jako o dávkách důchodového pojištění. Jde o samostatnou dávku, která není od dávky důchodového pojištění odvozena, nestává se její součástí a existuje jako samostatný nárok. Podmínka důchodu z českého důchodového pojištění má zajistit efektivní vyplácení příplatku společně s důchodem. Žalovaná by tak mohla těžko postupovat podle § 2 odst. 7 nařízení vlády č. 622/2004 Sb. a vyplácet příplatek k důchodu, když by dávku důchodového pojištění administroval cizí nositel důchodového pojištění.

Podle soudu však není žádného smysluplného důvodu pro omezení přístupu k tomuto typu zmírnění krivd spáchaných komunistickým režimem za situace, kdy žalobce tvrdí, že je občanem České republiky, z politických důvodů byl v době od 3. 11. 1951 do 24. 8. 1954 vězněn a byl plně rehabilitován podle zákona č. 119/1990 Sb. Proto podle závěrů soudu není důvod žalobci příplatek k důchodu nevyplácet, i když důchodovou dávku vyplácí slovenský nositel pojištění. Žalovaná restriktivním a formalistickým výkladem nařízení vlády č. 622/2004 Sb. v podstatě znemožnila žalobci dosáhnout satisfakce, přičemž skutkový stav byl žalovanou zjištěn v rozporu s účelem zákona. Z výše uvedených důvodů proto soud žalobou napadené rozhodnutí žalované zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

Ve včasné kasační stížnosti namítla žalovaná (dále též „stěžovatelka“), že soud nevěnoval pozornost tomu, že skutkový stav v jím posuzovaném případě je zcela jiný, než tomu bylo v rozsudcích zmíněných krajským soudem. V daném případě totiž žalobce pobírá důchod od Sociálne poisťovny Bratislava, jeho výplatu však stěžovatelka nepřevzala, takže vazba na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2007, čj. 6 Ads 73/2003 - 82, zcela chybí. K tomu stěžovatelka dodala, že tomuto zásadnímu rozdílu soud nevěnoval pozornost,

když uvedl, že v případě splnění ostatních podmínek nároku na příspěvek k důchodu není důvod dávku nevyplácet, i když důchodovou dávku vyplácí slovenský nositel pojištění. Stěžovatelka dále v kasační stížnosti vytkla soudu, že se blíže nevěnoval skutečnosti, proč za daného skutkového stavu má být plátcem příspěvku a rozhodovat o něm právě ona a nikoliv jiný český orgán sociálního zabezpečení, popřípadě jakýkoliv český správní orgán. Stěžovatelka dále poukazuje na to, že se krajský soud nevěnoval tomu v jakých termínech a jakým způsobem by měl být příspěvek k důchodu vyplácen. Podle stěžovatelky rovněž soud pochybil, když žalobce požaduje přiznání příspěvku na časově omezenou dobu. S tím je spojeno i to, že jeho odejmutí po uplynutí určité doby, resp. trvání nároku na dávku je spojeno s jinými skutečnostmi, než je ta, že dávku obdobného charakteru žalobci následně přizná a vyplácí orgán cizího státu. Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 4. 2008, čj. 33 Cad 30/2008 - 16, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že z titulu občanství České republiky podal žádost o poskytnutí příspěvku k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., a to i když pobírá starobní důchod od Sociálne poisťovny Bratislava. Učinil tomu tak proto, že slovenská právní úprava do 31. 12. 2007 obdobnou dávku za křivdy komunistického režimu neznala. Podmínku důchodu z českého důchodového pojištění nepovažuje za relevantní, a proto se v tomto ohledu ztotožňuje s právními závěry krajského soudu. Žalobce dále uvedl, že v současné době je mu od 1. 1. 2008 přiznán příspěvek podle zákona č. 274/2007 Z. z., o příspěvku k důchodku politickým vězňům. Aby nedošlo k duplicitě navrhuje, aby mu stěžovatelka přiznala příspěvek k důchodu pouze za období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2007, který je možno realizovat jednorázově. Na základě tohoto proto žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatelka v ní uplatňuje námitky odpovídající důvodům kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatelka v první řadě uplatňuje námitky ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Tato námitka není důvodná. Z rozhodnutí krajského soudu totiž lze učinit jednoznačný úsudek o tom, jak soud věc po právní stránce posoudil a je v něm zcela zřetelně vyjádřený i právní názor, který na posuzovaný případ krajský soud posléze zaujal. Na tomto hodnocení nemůže nic změnit ani skutečnost, že Nejvyšší správní soud shledal právní názory a závěry krajského soudu nesprávnými.

I když rozhodnutí krajského soudu obsahuje určité vnitřní rozpory, nedosahují tyto takové intenzity, že by způsobovaly jeho nepřezkoumatelnost. Krajský soud nejprve přejal právní závěry judikatury představované rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2007, čj. 6 Ads 73/2006 - 82, dostupným na www.nssoud.cz, a na jejich základě uvedl, že stěžovatelka by těžko mohla vyplácet příspěvek k důchodu (ve stejných termínech a stejným způsobem jako dávky důchodového pojištění), kdyby dávky důchodového pojištění spravoval a vyplácel jiný (cizí) nositel důchodového pojištění či zabezpečení, aby posléze tyto judikatorní závěry sám popřel tvrzením, že není důvodu příspěvek k důchodu nevyplácet,

i když důchodovou dávku vyplácí slovenský nositel pojištění. Tím však současně do značné míry vyjádřil na jím posuzovanou věc svůj právní názor. Vzdor tomuto rozporu je ale právní posouzení krajského soudu přezkoumatelné.

Druhý okruh stížnostních námitek stěžovatelky se týká důvodů kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., na základě kterých lze podat kasační stížnost pro nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena. Stěžovatelka tento důvod kasační stížnosti spatřuje v tom, že žalobce nesplnil podmínku vzniku nároku na příplatek k důchodu v podobě pobírání důchodu z českého důchodového pojištění, protože mu dávka neměla být přiznána a opačný postup, kterým jí zavázal krajský soud, je nesprávný.

Nejvyšší správní soud shledává tuto námitku důvodnou. Krajský soud v odůvodnění svého rozhodnutí sice odkázal na patřičnou judikaturu vztahující se k problematice a institutu příplatku k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb., představovanou shora zmíněným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 6. 2007, čj. 6 Ads 73/2006 - 82, dostupným na www.nssoud.cz, zcela však pominul skutečnost, že jím posuzovaný případ žalobce je poněkud odlišný a má zcela jiný skutkový základ než měly věci řešené v uvedeném rozhodnutí. V něm bylo předmětem posouzení, zda důchod, jehož výplata byla stěžovatelkou převzata od slovenského nositele pojištění podle čl. 26 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení, publikované pod č. 228/1993 Sb., je důchodem z českého důchodového pojištění a je tak splněna tato podmínka pro vznik nároku na příplatek k důchodu podle § 1 odst. 1 písm. a) in fine nařízení vlády č. 622/2004 Sb.

V případě nyní posuzovaném ale žalobce pobírá dávku starobního důchodu, jejímž plátcem je slovenský (tj. cizí) nositel pojištění, konkrétně Sociálna poisťovna Bratislava. Stěžovatelka žalobci důchod z českého důchodového pojištění originárně nevyplácí a ani nedošlo k převzetí výplaty důchodu jak stanoví čl. 26 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení, publikované pod č. 228/1993 Sb. Žalobce tak, z tohoto pohledu nesplňuje podmínky vzniku nároku na příplatek k důchodu podle § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb., neboť nepobírá starobní nebo plný invalidní důchod z českého důchodového pojištění, což ostatně sám nepopírá.

Krajský soud na základě nesprávného použití judikatury Nejvyššího správního soudu posléze vyslovil právní názor, podle kterého skutečnost, že žalobci důchod vyplácí cizí nositel pojištění nemůže vést k omezení přístupu k tomuto typu zmírnění křivd spáchaných komunistických režimem, kterým je příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. Nejvyššímu správnímu soudu je zřejmá patrně dobře míněná snaha krajského soudu, aby žalobci podmínka důchodu z českého důchodového pojištění nezabránila v přístupu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistických režimem v sociální oblasti, nicméně krajský soud ve svém právním posouzení pochybil.

Podmínkou vzniku nároku na příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. je státní občanství České republiky, účast na rehabilitaci za období od 25. 2. 1948 do 31. 12. 1989 a pobírání důchodu z českého důchodového pojištění. Pokud jedna z těchto kumulativně stanovených podmínek není splněna, nedochází ke vzniku nároku na příplatek k důchodu. Nejvyšší správní soud proto považuje postup, který realizovala stěžovatelka za správný. Pakliže žalobce nepobírá důchod z českého důchodového pojištění, resp. stěžovatelka mu žádný důchod nevyplácí, nemá nárok na příspěvek k důchodu ve smyslu shora uvedeného nařízení vlády.

V tomto posuzovaném případě postup, který realizovala stěžovatelka, není podle Nejvyššího správního soudu formalistický a ani restriktivní k možnosti přístupu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem za předpokladu, že žalobce může pobírat, a rovněž tak i podle svých tvrzení v současné době již pobírá, obdobnou dávku s obdobným účelem ve Slovenské republice, a to v režimu tamějšího zákona č. 274/2007 Z. z., o příplatku k důchodu politickým vězňom. Žalobce tak za této situace v podstatě požaduje, aby mu nejprve příplatek k důchodu, vyplácenému však cizím nositelem pojištění, poskytovala Česká republika, potažmo stěžovatelka, neboť česká právní úprava možnost přiznání a výplaty příplatku k důchodu umožňuje již od 1. 1. 2005, přičemž za období od 1. 1. 2008 žalobce pobírá příplatek důchodu od Slovenské republiky, v čemž chce zřejmě nadále pokračovat a příplatek k důchodu po 1. 1. 2008 od stěžovatelky již nežadá.

Pokud by stěžovatelka přiznala příplatek k důchodu žalobci, ač by již toto bylo technicky obtížně proveditelné, jestliže žalobce nepobírá důchod z českého důchodového pojištění, což krajský soud sám uznává, bylo by rovněž komplikované i jeho následné odejmutí, resp. zastavení jeho výplaty po určité době, jak navrhuje žalobce, neboť s touto možností právní úprava výslovně nepočítá. Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelkou, že případné odejmutí příplatku k důchodu po uplynutí určité doby, resp. trvání nároku na tuto dávku je spojeno s jinými skutečnostmi, než je ta, že dávku obdobného charakteru žalobci následně přizná a vyplácí orgán cizího státu. Rovněž tak i přiznání jednorázové částky za období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2007 právní úprava výslovně neumožňuje, což naráží na požadavky vyjádřené v čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod čl. 2 odst. 3 Ústavy. Za dané situace proto nelze hovořit o odeprání, či znemožnění přístupu k finančnímu zmírnění křivd a nespravedlností spáchaných komunistických režimem v oblasti sociální. Duplicita pobírání dávek, ke které by v případě pomínutí podmínky existence pobírání důchodu z českého důchodového pojištění při splnění zbývajících podmínek vzniku nároku na příplatek k důchodu podle § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb. zřejmě v posuzovaném případě došlo, nijak nesouvisí se zmírněním křivd způsobených komunistickým režimem.

Rozhodnou je však v tomto posuzovaném případě skutečnost, že žalobce nepobírá důchod z českého důchodového pojištění, čímž nesplňuje podmínku vzniku nároku na příplatek k důchodu podle § 1 odst. 1 písm. a) nařízení vlády č. 622/2004 Sb. S ohledem na výše uvedené skutečnosti proto kasační stížností napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. Věc současně vrátil Krajskému soudu v Brně k dalšímu řízení, v němž je tento soud podle odstavce 3 téhož ustanovení vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Brně v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. září 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu